

DYSLEXIEPROTOCOL

NSG Groenewoud

Februari 2026

Inleiding

Op de middelbare school krijgt een leerling les in meerdere vreemde talen en heeft de leerling bij veel vakken te maken met grote(re) stukken tekst. Voor een leerling met dyslexie kan dit lastig zijn. Binnen school is expertise in het begeleiden en ondersteunen van leerlingen met dyslexie aanwezig. Om ervoor te zorgen dat iedereen vanuit school, maar ook ouders en leerlingen, op de hoogte zijn van wat er mogelijk is bij dyslexie, is dit dyslexieprotocol opgesteld. Dit protocol geldt voor de Nijmeegse Scholengemeenschap Groenewoud en maakt deel uit van het ondersteuningsplan.

Inhoud

Inleiding	2
1. Toetsing en faciliteiten bij dyslexie	4
1.1. Algemene wettelijke regels:	4
1.2. Faciliteiten die de NSG toekent bij voortgangstoetsen en (school)examentoe- sten:.....	4
1.3. Faciliteiten die de NSG hanteert bij toetsen van Nederlands en moderne vreemde talen: .	4
2. Mogelijkheden tot ontheffing voor Frans of Duits in het tweede leerjaar	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Wettelijke kaders.....	5
2.3 Toetsingscriteria en procedure	5
2.4 Overige opmerkingen m.b.t. ontheffing.....	6
2.5 Invulling van de vrijgevallen studielast als gevolg van ontheffing	7
3 Ontheffing in de bovenbouw havo en vwo	8
3.1 Ontheffing in de bovenbouw havo	8
3.2 Ontheffing in de bovenbouw vwo	8

1. Toetsing en faciliteiten bij dyslexie

Leerlingen waarbij dyslexie is vastgesteld kunnen gebruik maken van de faciliteiten zoals hieronder beschreven. Dit kan alleen als dyslexie officieel is vastgesteld en er kopieën van het officiële onderzoek en van de dyslexieverklaring in het dossier van de leerling aanwezig zijn. De faciliteiten tijdens toetsen en toetsweken worden hieronder weergegeven.

1.1. Algemene wettelijke regels:

- 20% extra tijd met een maximum van 30 minuten.
- Toetsen worden standaard aangeleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial.

1.2. Faciliteiten die de NSG toekent bij voortgangstoetsen en (school)examentoetsen:

- 20% extra tijd met een maximum van 30 minuten.
- Toetsen worden standaard aangeleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial.
- Georganiseerde inzet van voorleessoftware (spraaksynthesoftware die digitale tekst omzet in spraak) tijdens toetsen als uit het onderzoeksverslag blijkt dat een leerling daar baat bij heeft. De inzet van de voorleessoftware is geldig voor alle jaren en niveaus.

Verlengtijd, puntgrootte en lettertype zijn ook geldende richtlijnen voor praktische opdrachten en practica die tijdens lestijd worden uitgevoerd.

Het gebruik van ICT-hulpmiddelen tijdens het centraal examen dient vóór 1 oktober van het schooljaar waarin het examen plaatsvindt te worden gemeld bij de Onderwijsinspectie. Het is dus van belang om de benodigde voorzieningen tijdig te regelen.

1.3. Faciliteiten die de NSG hanteert bij toetsen van Nederlands en moderne vreemde talen:

- Bij voortgangstoetsen in B1, B2, H3 en V3 waarbij spelling aan de orde is, worden de aan dyslexie gerelateerde spellingsfouten niet meegerekend.
- Bij de idioomtoetsen Engels, Frans, Duits en Spaans in T3, T4, H4, H5, V4, V5 en V6 worden de aan dyslexie gerelateerde spellingsfouten niet meegerekend.
- Bij taaltoetsen Nederlands, Engels, Frans, Duits en Spaans in T3, T4, H4, H5, V4, V5 en V6 waarbij spelling aan de orde is, krijgen leerlingen geen compensatie bij gemaakte spellingsfouten. Dit sluit aan bij de richtlijnen voor het (centraal) examen. Wel is er een begrenzing op het maximaal aantal te halen spelfouten in de gehanteerde beoordelingsmatrix waardoor een leerling niet enkel door spelling een onvoldoende kan halen. Let op: een uitzondering hierop zijn spellingstoetsen bij Nederlands.

NB. Gebruik spellingscontrole: spellingscontrole mag uitsluitend worden gebruikt bij toetsen waarbij spelling geen onderdeel is van de beoordeling.

2. Mogelijkheden tot ontheffing voor Frans of Duits in het tweede leerjaar

2.1 Inleiding

De NSG kent een tweejarige brugperiode. De leerlingen zitten in een gemengde brugklas vmbo-t/havo, een gemengde brugklas havo/vwo of een gymnasiumklas. In het eerste leerjaar volgen leerlingen naast Engels ook Spaans; in het tweede leerjaar worden er -naast Engels- Duits en Frans aangeboden. Aan het einde van het tweede leerjaar kunnen leerlingen een keuze maken. Leerlingen die bevorderd worden naar leerjaar 3 van vmbo-t hebben de vrije keus om -naast het verplichte vak Engels- Duits en/of Frans te kiezen. Bij bevordering naar leerjaar 3 van het vmbo-t komt de keuze voor Spaans te vervallen. Leerlingen die bevorderd worden naar havo-3 of vwo-3 kiezen twee van de drie talen Frans, Duits of Spaans. Leerlingen met een vwo-advies kunnen in het eerste en tweede leerjaar het vak Griekse en Latijnse taal en cultuur (GLTC) volgen.

2.2 Wettelijke kaders

Wettelijk kader vmbo-t: het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren aan een school voor mavo en een school voor vbo omvat tevens onderwijs in Franse taal of Duitse taal (of Spaanse taal).

Wettelijk kader havo en vwo: het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren aan een school voor vwo en een school voor havo omvat tevens onderwijs in Franse taal en Duitse taal (of Spaanse taal).

Gegeven de bovengenoemde wettelijke kaders en gegeven het totale aanbod van moderne vreemde talen binnen de lessentabel van de NSG Groenewoud in de eerste drie leerjaren, bestaat voor leerlingen in klas 2 de mogelijkheid om ontheffing te krijgen voor Frans óf Duits. De ontheffing zoals hieronder beschreven doet recht aan het door de overheid opgestelde uitvoeringsbesluit W.V.O. art. 2.3 en 2.4. Om in aanmerking te komen voor ontheffing een dezer beide talen dient de leerling in het bezit te zijn van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring.

Let op: *bij een eventuele bevordering naar havo of vwo zal de leerling in het derde leerjaar als regel twee van de drie talen, Duits, Frans of Spaans moeten volgen. Wel kan in het derde leerjaar havo en vwo -in overleg met mentor, vakdocent, orthopedagoog en afdelingsleider- worden overgegaan tot inhoudelijke aanpassingen binnen het curriculum van één van deze talen.*

2.3 Toetsingscriteria en procedure

Toetsingscriteria

Om in het tweede leerjaar in aanmerking te komen voor ontheffing van één der beide moderne vreemde talen Frans of Duits, gelden de volgende toetsingscriteria:

- De leerling is in het bezit van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring.
- Voordat een verzoek tot ontheffing in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat, ondanks alle beperkingen, de leerling een maximale inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden.

- Uit het voorafgaande volgt dat ontheffing uitsluitend wordt verleend indien een leerling op een lager onderwijsniveau dreigt uit te komen dan op basis van de gegevens tot dan toe (resultaten brugjaar 1, cito-score, advies basisschool en overige relevante gegevens) redelijkerwijs mag worden verwacht. Er wordt hierbij niet uitsluitend gekeken naar de resultaten bij de talen, maar naar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket van de leerling.

Procedure

- Een verzoek tot ontheffing wordt aangevraagd door de mentor. De mentor heeft voorafgaand aan het verzoek signalen gekregen vanuit de leerling, ouders en/of docenten.
- Het verzoek tot ontheffing wordt door de mentor en de vakdocenten besproken. Op basis daarvan formuleert het team van docenten een advies over het wel of niet toestaan van het verzoek. Dit advies wordt beoordeeld door de orthopedagoog en vervolgens voorgelegd aan de afdelingsleider. Deze neemt de beslissing en informeert hierover de ouders en het team. De genomen beslissing wordt tot slot vastgelegd in Magister middels een bevestigingsformulier (in bezit van afdelingsleider) en een aantekening bij “Kenmerken” (een onderdeel van Magister waarbij bijzonderheden kunnen worden aangegeven).
- Er kan maar voor één van de moderne vreemde talen Frans of Duits ontheffing worden toegekend.
- Het bevoegd gezag van de school hoeft voor het verlenen van de ontheffing geen toestemming te vragen aan de inspecteur voor het onderwijs. Wel moeten de onderbouwing en verantwoording van het besluit worden opgenomen in het dossier van de leerling (Magister). Tevens dient op de overzichtslijst van dyslectische leerlingen de maatregel geregistreerd te worden.

2.4 Overige opmerkingen m.b.t. ontheffing

- Voor de resterende talen blijven de bestaande faciliteiten m.b.t. dyslexie onverminderd van kracht (zie hoofdstuk 1: faciliteiten bij dyslexie).
- Als de ontheffing voor Frans of Duits wordt toegekend, dan kan dit vak uiteraard in de bovenbouw niet meer worden gekozen. Het beperkt dus in zekere zin de keuzemogelijkheden voor de leerling (zie beneden onder 3.1 en 3.2).
- Leerlingen die zich onttrekken aan de afspraken gekoppeld aan deze ontheffing, worden terugverwezen naar het reguliere lesprogramma van de vrijgestelde taal.
- Voor leerlingen met een ontheffing geldt in het tweede leerjaar de normale bevorderingsnorm met dien verstande dat één potentieel examenvak minder meegewogen dient te worden.

2.5 Invulling van de vrijgevallen studielast als gevolg van ontheffing

De vrijgevallen studietijd als gevolg van de verleende ontheffing wordt gebruikt ter ondersteuning van de andere moderne vreemde taal. Daarnaast kunnen ook de vakken Nederlands en Engels voor ondersteuning in aanmerking komen. De inhoud van deze ondersteuningsuren kan verschillen per leerling. Als basis worden de digitale lesprogramma behorende bij de reguliere leergangen van de resterende talen gebruikt. De leerling kan hier veelal zelfstandig mee aan de slag.

Zoals hierboven vermeld onder 2.4 worden leerlingen die zich onttrekken aan de inspanningsverplichtingen behorende bij een ontheffing teruggeplaatst naar de reguliere lesprogramma's van de vrijgestelde taal. In het voorkomende geval komt de ontheffing daarmee te vervallen.

3 Ontheffing in de bovenbouw havo en vwo

3.1 Ontheffing in de bovenbouw havo

Als het verzoek tot ontheffing in het tweede leerjaar is gehonoreerd, betekent dit dat er door de leerling en zijn ouders een bindende keuze is gemaakt. Dit houdt in dat de vrijgestelde taal in klas 3 en 4 niet meer gekozen kan worden. In principe kunnen wel alle profielen gekozen worden, maar de keuzemogelijkheden *binnen* de profielen en binnen het vrije deel zijn beperkter.

Op het havo houdt dit per profiel concreet het volgende in:

- Leerlingen met dyslexie aan wie in de onderbouw ontheffing is verleend voor Frans of Duits kunnen zonder problemen kiezen voor de profielen **N&G** en **N&T**. In beide profielen is namelijk alleen Nederlands en Engels verplicht.
- In het profiel **E&M** heeft de leerling bij het profielkeuzevak de mogelijkheid om te kiezen voor Frans, Duits of Spaans. De vrijgestelde taal kan hier dus niet meer worden gekozen. Dit beperkt de keuze enigszins, maar sluit de keuze voor E&M in zijn geheel niet uit.
- In het profiel **C&M** moet de leerling als verplicht profielkeuzevak een keuze maken uit Frans, Duits of Spaans. Als een leerling met dyslexie in de onderbouw is vrijgesteld voor Frans of Duits dan moet de leerling in dit profiel dus een taal kiezen waarvan de leerling in de eerste drie leerjaren het volledige programma heeft gevolgd. Ontheffing voor één van de twee talen Frans of Duits sluit de leerling dus niet uit voor het profiel C&M.

3.2 Ontheffing in de bovenbouw vwo

Voor het vwo geldt eveneens dat de leerling die in klas 2 ontheffing voor Frans of Duits heeft gehad, deze taal niet kan kiezen in klas 3 of hoger.

Voor de bovenbouw atheneum geldt dat in alle profielen, naast Nederlands en Engels, een tweede moderne vreemde taal verplicht is binnen het algemene deel. De vrijgestelde taal kan hier dus niet meer worden gekozen. Eén van de beide andere talen uiteraard wel. In het algemeen geldt dat alle profielen gekozen kunnen worden, maar dat de keuzemogelijkheden binnen de profielen en binnen het vrije deel beperkter zullen zijn. Leerlingen die gymnasium volgen, mogen ook kiezen voor Grieks en/of Latijn in plaats van een moderne vreemde taal.

Voor leerlingen met dyslexie bestaat op grond van *artikel 2.9 van het uitvoeringsbesluit W.V.O.* de mogelijkheid om ontheffing te krijgen voor de verplichte tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw van het atheneum. Deze verplichte tweede moderne vreemde taal in het algemene deel dient dan vervangen te worden door een ander vak met een normatieve studielast van ten minste 440 uren.

Voor het verlenen van deze ontheffing in de bovenbouw van het atheneum gelden gelijke criteria als voor het verlenen van een ontheffing in het tweede leerjaar.

- De leerling is in het bezit van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring.
- Alvorens een verzoek tot ontheffing voor de tweede moderne vreemde taal in het algemene deel vwo in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat, ondanks alle beperkingen, de leerling een maximale inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden.

- Uit het voorafgaande volgt dat ontheffing uitsluitend wordt verleend indien een leerling op een lager onderwijsniveau dreigt uit te komen - in dit geval havo - dan op basis van de gegevens tot dan toe (resultaten leerjaar 1 t/m 3 en overige relevante gegevens) redelijkerwijs mag worden verwacht. Er wordt hierbij niet uitsluitend gekeken naar de resultaten bij de talen, maar naar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket van de leerling.